

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 391/2010-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť V. P., K., zastúpeného advokátom JUDr. Z. A., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 237/2009 z 19. mája 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2010 doručená sťažnosť V. P., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo 237/2009 z 19. mája 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namietal postup najvyššieho súdu predovšetkým z toho dôvodu, že súd mu odňal právo na súd určitej kvality so zárukami jeho nezávislosti a nestrannosti a právo na spravodlivé konanie preto, že aj napriek jeho osobnej požiadavke, aby sa mohol osobne zúčastniť na pojednávaní vo svojej veci v rámci súdneho konania aj na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo spolu aj „súdy“), mu bola odňatá možnosť konať pred ním, a preto sa nemohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Odvolací súd (najvyšší súd) sa síce jeho námietkami vznesenými už proti rozhodnutiu krajského súdu zaoberal, ten však vo veci konal len formálne, pretože nepredvolal na pojednávanie ani jeho, ani jeho právneho zástupcu. Išlo preto o závažné pochybenie zo strany súdov. Krajský súd vyslovil názor, že nepovažoval osobnú prítomnosť na ústnom pojednávaní za nevyhnutnú, tento argument však nie je dôvodný, pretože sa ústneho pojednávania chcel zúčastniť, riadne sa ospravedlnil z účasti na pojednávaní, ako aj jeho advokát, čo súdy mali akceptovať. Ďalej sťažovateľ namietal, že súdy nesprávne vyhodnotili skutkovú situáciu, ktorá bola podkladom jeho prepustenia zo služieb Policajného zboru, pretože sa ako policajt nedopustil dopravného priestupku a motorové vozidlo nevedol pod vplyvom alkoholu. V tom smere poukázal na to, že konanie proti nemu bolo zastavené, a preto služobný orgán mal vyčkať na výsledok priestupkového konania a iba potom proti nemu mal vydať rozhodnutie, čo však neurobil. Preto jeho konanie bolo nezákonné a predčasné. Navyše rozhodnutie najvyššieho súdu považoval za nedostatočne zdôvodnené, a tým aj za nepreskúmateľné. Pretože súdy porušili čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, žiadal, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím – uznesením z 19. mája 2010 pod sp. zn.: 6 Sžo/237/2009 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 2. apríla 2009 pod sp. zn.: 1 S 290/2007 porušil základné právo V. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tieto práva boli porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republika vracia vec na ďalšie konanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva V. P. finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- EUR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť unesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 237/2009 z 19. mája 2010 došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 S 290/2007 z 2. apríla 2009.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej

možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež uviesť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím najvyššieho súdu, pričom podstata námietok spočívala v námietke porušenia jeho procesných práv a v nedostatočnom vyhodnotení zisteného skutkového stavu, a tým aj nesprávneho právneho záveru.

K okolnostiam vykonaného dokazovania a možnosti konať pred súdom najvyšší súd uviedol:

„Ďalej odvolací súd k vznesenej námietke žalobcu o nevykonaní dokazovania krajským súdom, náležitom nezistení skutkového stavu a odňatí možnosti konať pred súdom uvádza nasledovné skutočnosti. Napriek tomu, že v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. sa v prípadoch konaní o prepustení zo štátnej služby uplatňuje takzvaná plná jurisdikcia, kedy súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne

vykonávať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy O.s.p. nemožno vyvodiť záver, že súd je povinný dokazovanie vykonať. V danom prípade krajský súd vychádzal zo skutkových zistení správneho orgánu, ktoré považoval za jednoznačne preukázané, a ďalšie dokazovanie v danej veci by bolo nadbytočné.

Taktiež námietka žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom neobstojí. Žalobca bol na pojednávania konané dňa 22.1.2009, 12.2.2009 a 2.4.2009 riadne predvolaný. Svoju neúčast' z pojednávania konaného dňa 12.2.2009 ospravedlnil z dôvodu pracovnej neschopnosti, čo preukázal predložením potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti. Z pojednávania konaného dňa 2.4.2009 sa ospravedlnil žalobca aj jeho právny zástupca z dôvodu pracovnej neschopnosti právneho zástupcu, ktorú však nepreukázal. Súd tým, že pojednával v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu, neodňal týmto postupom možnosť účastníkovi konať pred súdom, nakoľko konal v súlade s ust. § 250g ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak sa účastníci na pojednávanie nedostavia môže sa vec prejednať v ich neprítomnosti. Naopak žalobca sa sám svojím prístupom o túto možnosť obral. Pokiaľ by aj žalobca toto právo uplatnil, nemohol by na pojednávaní navrhovať dôkazy, tak ako sa mylne domnieva, pretože konanie podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. je ovládané vyššie spomenutou koncentračnou zásadou hoci sa v danom prípade uplatňuje plná jurisdikcia.“

Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu sa dostatočne vysporiadal s otázkou vykonaného dokazovania v správnom konaní a pred súdom nižšieho stupňa. Treba vychádzať z toho, že išlo o konanie v správnom súdnictve. Správny súd nie je skutkovým súdom a jeho úlohou nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy (II. ÚS 21/09).

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v danom prípade tak postupoval, čo vyplývalo aj z jeho odôvodnenia.

Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že ten sa zaoberal dostatočne aj okolnosťami, či súdy odmietli účasť na pojednávaní sťažovateľovi, alebo nie. Podrobne uviedli, prečo námietky sťažovateľa nezohľadnili. Konanie na najvyššom súde samotnom bolo uverejnené na úradnej tabuli súdu, s čím sa sťažovateľ mal možnosť oboznámiť. Okrem toho ústavný súd uvádza, že sa sťažovateľ neodôvodnene a s nedostatočným zdôvodnením nezúčastňoval súdnych konaní. V takom prípade ak sa účastník konania opakovane a bez primeraného dôvodu nezúčastňuje pojednávania a neposkytuje potrebnú súčinnosť súdu, sú jeho žiadosti o nariadenie pojednávania len formálnymi prejavmi o skončení veci (III. ÚS 97/05). Takýto postup preto treba pričítať na ťarchu sťažovateľa, a preto aj dôvody najvyššieho súdu v tomto smere sú dostatočne akceptovateľné. Okrem toho ústavný súd už vyslovil, že základné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka, aby bol prítomný na prerokovaní svojej veci v konaní pred orgánom oprávneným o veci rozhodnúť, nemožno chápať v absolútnej rovine, t. j. ako právo účastníka byť prítomný v každom okamihu a pri vykonaní každého konkrétneho dôkazu (II. ÚS 4/07).

Pokiaľ išlo o vyhodnotenie skutkového stavu a z toho vyvedené právne závery, najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol:

„Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v súvislosti s lehotou na podanie žaloby sa uplatňuje koncentračná zásada na vyjadrenie všetkých žalobných dôvodov. Po jej uplynutí už súd neprihliada na prípadné rozšírenie dôvodov žaloby. Preto odvolací súd na žalobcove námietky, vznesené po uplynutí lehoty na podanie žaloby, a to až v odvolaní proti rozsudku nemohol prihliadnuť. Nad rámec uvedeného sa však odvolací súd odvolacími námietkami zaoberal a považuje za potrebné konštatovať, že nie sú dôvodné. V súvislosti so vznesenou námietkou žalobcu ohľadne nedostatočne vykonaného dokazovania v správnom konaní a nepreukázania jeho zavinenia zo spáchania priestupku je potrebné uviesť, že správny orgán postupoval v súlade so zák. č. 73/1998 Z. z. a jeho postup pri dokazovaní v prípade personálnych konaní je nezávislý od prípadného priestupkového konania, ktoré v danom prípade bolo zastavené. Jedine v prípade právoplatného rozhodnutia o otázke viny resp. prípadnej neviny v rámci priestupkového konania, by toto vyriešenie otázky bolo pre správny orgán záväzná. Vykonané dokazovanie prebehlo v súlade so zákonom a závery správneho orgánu vyplývali z hodnotenia dôkazov podľa

povolenej vlastnej úvahy. Nemožno preto konštatovať, že rozhodnutie bolo vydané predčasne. Konanie žalobcu, ktoré vyplynulo z posúdenia skutkového stavu, nebolo a ani nemohlo byť v personálnom konaní posudzované ako priestupok, ale bolo posudzované ako konanie v rozpore so služobnou prísahou policajta. Služobná prísaha je skutočným potvrdením záväzku, a nie iba prázdnu proklamáciou určenou k obradným efektom ceremoniálu slávnostného prijatia do Policajného zboru. Zodpovednosť policajta je širšieho rozsahu a posudzuje sa prísnejšie, čo zodpovedá aj jeho spoločenskému postaveniu. Jeho konanie sa preto posudzuje nielen počas výkonu služby, ale aj mimo nej. Konanie, ktorého sa dopustil žalobca mimo služby je v jej hrubom rozpore.

V správnom konaní bolo preukázané, že žalobca motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu viedol a konal tak spôsobom, ktorý je nezlučiteľný so služobnou prísahou, hoci bol mimo výkonu služby. Je potrebné zdôrazniť, že zložením sľubu sa stáva občan príslušníkom policajného zboru - kategórie osôb, ktorých konanie, ak je v rozpore s právnymi predpismi, je pre služobné pomery posudzované cez prizmu tohto sľubu. Takýto výnimočne zodpovedný prístup policajta k rešpektovaniu predpisov vyplýva z jeho účasti na plnení funkcií štátu. Je prirodzené, že policajti pri svojom postavení budú príkladne rešpektovať zákony štátu nielen v rámci služby, ale aj mimo nej, tak ako sa k tomu zaviazali. V prejednanom prípade zo strany žalobcu došlo k porušeniu služobnej prísahy a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým hodnotením a následne s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol

nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Nad rámec ústavný súd uvádza, že v petite návrhu sťažovateľ uvádza, že žiadal zrušiť rozsudok najvyššieho súdu „*v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 2. apríla 2009 pod sp. zn. I S 290/2007*“. Ústavný súd nezastáva názor, že sťažovateľ napadol aj toto rozhodnutie krajského súdu (pretože krajský súd neoznačil za účastníka konania), keby to aj tak bolo, išlo by už o neskoro podanú sťažnosť, ktorú by bolo treba odmietnuť podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2010